

Laidiens: 04.06.1999., Nr. 182/183

Ministru kabineta noteikumi Nr. 202

Rīgā 1999.gada 1.jūnijā (prot. Nr. 29, 10.§)

Noteikumi par sadzīves iekārtām, kurās tiek izmantots gāzveida kurināmais

Izdoti saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka būtiskos drošības kritērijus, kādi jāievēro, projektējot un ražojot tādas sadzīves iekārtas, kurās par kurināmo tiek izmantots gāzveida kurināmais (turpmāk — gāzes iekārtas), lai tās neradītu draudus cilvēkam un videi, un gāzes iekārtu atbilstības novērtēšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā gāzes iekārtas tiek pārdotas iekšējā tirgū, dāvinātas vai nodotas lietošanā pret atlīdzību vai bez tās (turpmāk — piedāvāšana tirgū).
2. Šie noteikumi attiecas uz šādām gāzes iekārtām, kurās izmanto gāzveida kurināmo (jebkuru degvielu, kas atrodas gāzveida agregātstāvoklī 15 °C temperatūrā un zem vienu bāru augsta spiediena):
 - 2.1. uz gāzes iekārtām, kurās sadedzina gāzveida kurināmo un kuras lieto ēdiena gatavošanai, ūdens sildīšanai un telpu apkurei;
 - 2.2. uz saldēšanas iekārtām, mazgāšanas mašīnām un līdzīgām iekārtām, kurās ūdens normālā temperatūra nepārsniedz 105 °C;
 - 2.3. uz gāzes iekārtām, ko lieto apgaismošanai;
 - 2.4. uz gāzes iekārtu drošības, kontroles un regulēšanas iekārtām vai gāzes iekārtu piederumiem.
3. Šie noteikumi neattiecas uz gāzes iekārtām, kas konstruētas rūpnieciskai lietošanai.
4. Gāzes iekārta atbilst šajos noteikumos minētajiem būtiskajiem drošības kritērijiem, ja tā izgatavota saskaņā ar standartiem, kas attiecas uz šo noteikumu darbības jomu un kurus valsts bezpeļņas sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts" ir paziņojusi kā piemērojamus noteiktajām prasībām (turpmāk — piemērojamais standarts), un minēto prasību izpilde ir apliecināta ar atbilstības novērtēšanas procedūrām.
5. Saistībā ar šiem noteikumiem piemērojamo standartu sarakstu publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" iesniedz valsts bezpeļņas sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts".
6. Ekonomikas ministrija iesniedz Ministru kabinetā priekšlikumus par kompetentu atbilstības novērtēšanas institūciju pilnvarošanu gāzes iekārtu atbilstības novērtēšanai (turpmāk — pilnvarotā institūcija).
7. Labklājības ministrija sadarbībā ar attiecīgo standartu tehnisko komiteju organizē piemērojamo standartu adaptāciju.
8. Lai institūcija tiktu pilnvarota veikt atbilstības novērtēšanu, tai jānodrošina šādu minimālo prasību izpilde:

- 8.1. personāla, nepieciešamo līdzekļu un iekārtu tehniskais nodrošinājums;
 - 8.2. personāla profesionālā kompetence un godīgums;
 - 8.3. neatkarība attiecībā uz testēšanas, pārskatu sagatavošanas, sertifikātu izsniegšanas un uzraudzības aktivitātēm, kā arī attiecībā uz vadības un tehnisko personālu, personām un grupām, kas tieši vai netieši ir saistītas ar gāzes iekārtu izmantošanu;
 - 8.4. profesionālo noslēpumu glabāšanas nodrošināšana;
 - 8.5. personāla civiltiesiskās atbildības apdrošināšana.
9. Institūcija, kas novērtējusi pilnvarotās institūcijas kompetenci, periodiski pārbauda šo noteikumu 8.1. un 8.2.apakšpunktā minēto prasību ievērošanu.
10. Gāzes iekārtas konstruējamas un izgatavojamas tā, lai tās atbilstu šādiem nosacījumiem:
- 10.1. gāzes iekārtu sastāvdaļas konstruētas un izgatavotas saskaņā ar ražotāja instrukciju un precīzi kalpo paredzētajam mērķim;
 - 10.2. ir izmantoti tikai tādi materiāli un gāzes iekārtu piederumi, kas saskarē ar pārtikas produktiem vai sanitārajām un higiēnas vajadzībām paredzētu ūdeni neiespaidotu produktu un ūdens kvalitāti.
11. Ražotāja instrukcijās jābūt norādījumiem par gāzes iekārtu montāžu, regulēšanu, apkopi un lietošanu, lai attiecīgie darbi tiktu pareizi veikti un gāzes iekārtas ekspluatācijā būtu drošas. Instrukcijās īpaši precizē:
- 11.1. lietojamās gāzes kategoriju;
 - 11.2. lietojamās gāzes pieslēguma spiedienu;
 - 11.3. gaisa pievadīšanas veidu sadegšanas procesa nodrošināšanai, kā arī pasākumus bīstamu gāzu maisījumu veidošanās novēršanai gāzes iekārtās, kas nav apgādātas ar šo noteikumu 34.3.apakšpunktā minētajām ierīcēm;
 - 11.4. sadegšanas produktu izvadīšanas un izkļiedes nosacījumus;
 - 11.5. piespiedu vilkmes degļu un ar tiem apgādājamo apsildes ķermeņu raksturlielumus un montāžas kritērijus;
 - 11.6. ziņas par gāzes iekārtas piederumiem.
12. Uz gāzes iekārtām un to iesaiņojuma jābūt norādēm par lietojamās gāzes kategoriju, tās pieslēguma spiedienu un par jebkuru lietošanas ierobežojumu, īpaši par ierobežojumiem, kas attiecas uz gāzes iekārtu montāžu tikai telpās ar pietiekami nodrošinātu gaisa cirkulāciju.

II. Atbilstības novērtēšanas procedūras

13. Gāzes iekārtu atbilstību novērtē saskaņā ar šo noteikumu 1.pielikumā noteiktajām procedūrām.
14. Ja gāzes iekārta ražota vienā eksemplārā vai nelielā sērijā, pilnvarotā institūcija to verificē saskaņā ar šo noteikumu 1.pielikuma VI nodaļā noteiktajām procedūrām.
15. Sērijveidā ražotajām gāzes iekārtām ražotājs nodrošina gāzes iekārtas tipa pārbaudi saskaņā ar šo noteikumu 1.pielikuma I nodaļā noteiktajām procedūrām un (pēc ražotāja izvēles) ar vienu no šādām procedūrām:
- 15.1. gāzes iekārtas tipa atbilstības deklarēšana atbilstoši šo noteikumu 1.pielikuma II nodaļā noteiktajām procedūrām;

15.2. kvalitātes sistēmas ieviešana ražošanā atbilstoši šo noteikumu 1.pielikuma III nodaļā noteiktajām procedūrām;

15.3. katras gāzes iekārtas kvalitātes nodrošināšana atbilstoši šo noteikumu 1.pielikuma IV nodaļā noteiktajām procedūrām;

15.4. gāzes iekārtas verifikācija atbilstoši šo noteikumu 1.pielikuma V nodaļā noteiktajām procedūrām.

16. Izgatavojot gāzes iekārtas un gāzes iekārtu piederumus, ražotājs piemēro šo noteikumu 14. un 15.punktā noteiktās procedūras, sagatavo dokumentu kopumu, kas nosaka gāzes iekārtas vai tās piederumu tehniskos rādītājus (turpmāk — tehniskā dokumentācija) un sastāda atbilstības deklarāciju. Gāzes iekārtas piederumiem pievieno dokumentāciju ar to raksturlielumiem un paskaidrojumus, kā tie iemontējami gāzes iekārtā.

17. Tehniskajai dokumentācijai, kas attiecas uz atbilstības novērtēšanas procedūrām, jābūt valsts valodā.

18. Tehniskā dokumentācija, ko ražotājs iesniedz pilnvarotajā institūcijā, ietver šādu informāciju:

18.1. gāzes iekārtas vispārīgs apraksts;

18.2. kopskata un detalizētie rasējumi, gāzes iekārtas piederumu un atsevišķu bloku rasējumi, diagrammas un shēmas;

18.3. šo noteikumu 14. un 15.punktā noteikto procedūru izpildes apraksts un attiecīgi skaidrojumi, lai izprastu gāzes iekārtas darbību, un visu tās darbību apraksts kopumā;

18.4. pilnīgi vai daļēji izmantoto piemērojamo standartu saraksts, kā arī tehnisko risinājumu apraksts, lai nodrošinātu būtisko drošības kritēriju ievērošanu, ja piemērojamie standarti nav izmantoti;

18.5. testēšanas pārskati;

18.6. ražotāja gāzes iekārtu montāžas, lietošanas un apkopes instrukcijas;

18.7. kopā ar gāzes iekārtām lietojamo piederumu kalibrēšanas dokumentācija;

18.8. gāzes iekārtu vadības un uzraudzības dokumentācija;

18.9. cita dokumentācija, kas attiecas uz atbilstības novērtēšanu.

III. CE marķējums

19. Ražotājs marķē katru gāzes iekārtu ar CE marķējumu saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumu tā, lai marķējums būtu skaidri redzams un salasāms un neizdzistu ne pirms gāzes iekārtas lietošanas, ne lietošanas laikā.

20. Ražotājs pievieno marķējumam ražotāja nosaukumu vai identifikācijas simbolus, lietotās elektroenerģijas veidu (ja gāzes iekārta paredzēta pieslēgšanai elektroenerģijas avotam) un gāzes iekārtas kategoriju. Atkarībā no gāzes iekārtas tipa var tikt pievienota informācija, kas nepieciešama montāžai.

21. Ja gāzes iekārtām piemērojami arī citi normatīvie akti, ražotājs marķē katru gāzes iekārtu ar CE marķējumu, apliecinot, ka ir ievērotas šajos noteikumos un citos normatīvajos aktos noteiktās prasības.

22. Ja gāzes iekārtas tipa pārbaudi ir veikusi pilnvarotā institūcija un izsniegusi sertifikātu par tipa atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām, CE marķējumam pievieno institūcijas identifikācijas numuru.

23. Uz gāzes iekārtas, tās iepakojuma un pavaddokumenti nedrīkst izvietot tādu marķējumu, kuru iespējams sajaukt ar CE marķējumu.

IV. Tirgus uzraudzība

24. Gāzes iekārtu tirgus uzraudzību veic Ministru kabineta noteikta tirgus uzraudzības iestāde.
25. Pirms gāzes iekārtas piedāvāšanas tirgū tirgus uzraudzības iestāde ir tiesīga pieprasīt no ražotāja vai tā pilnvarotā izplatītāja gāzes iekārtas tehnisko dokumentāciju.
26. Tirgū piedāvātās gāzes iekārtas jāapgādā:
- 26.1. ar ražotāja instrukcijām valsts valodā;
 - 26.2. ar nepieciešamajām norādēm uz iesaiņojuma.
27. Gāzes iekārtas ražotājs un tā pilnvarotais izplatītājs uzglabā tehnisko dokumentāciju un atbilstības deklarāciju tā, lai tirgus uzraudzības iestādei minētā dokumentācija būtu pieejama vismaz 10 gadu pēc pēdējās gāzes iekārtas izgatavošanas.
28. Ja gāzes iekārta neatbilst šo noteikumu prasībām un ražotājs neatbilstību nenovērš, tirgus uzraudzības iestāde veic visus attiecīgajos normatīvajos aktos paredzētos pasākumus, lai pārtrauktu gāzes iekārtas piedāvāšanu iekšējā tirgū un nepieļautu tās tirdzniecību.
29. Šo noteikumu prasībām neatbilstošu gāzes iekārtu prezentācija vai reklāma gadatirgos, izstādēs un līdzīgos pasākumos ir pieļaujama, ja gāzes iekārtām ir pievienota skaidri salasāma norāde par to, ka tās ir aizliegts iepirkt un izmantot, kamēr ražotājs vai tā pilnvarotais izplatītājs nav nodrošinājis atbilstību šo noteikumu prasībām.
30. Ja tirgus uzraudzības iestāde atklāj, ka gāzes iekārta ar CE marķējumu tiek pareizi lietota paredzētajiem mērķiem, bet rada draudus cilvēku veselībai un dzīvībai vai nodara zaudējumus videi, tirgus uzraudzības iestāde aptur attiecīgās gāzes iekārtas piedāvāšanu tirgū un aizliedz to lietot. Attiecīgā informācija tiek nosūtīta gāzes iekārtas ražotājam vai importētājam.
31. Ārvalstīs izdotos gāzes iekārtas atbilstības novērtēšanas apliecinājumus un apstiprinājumus Latvijā atzīst normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
32. Ja gāzes iekārtas ražotājs vai tā pilnvarotais izplatītājs noteiktā kārtībā nav reģistrēts Latvijā, par šo noteikumu ievērošanu ir atbildīgs gāzes iekārtas importētājs.

V. Būtiskie drošības kritēriji darbībām ar gāzes iekārtām

33. Gāzes iekārtām jābūt konstruētām tā, lai, tās pareizi lietojot:
- 33.1. nebūtu nekādas nestabilitātes, izkropļojumu, lūzumu vai nodilumu, kas varētu iespaidot gāzes iekārtu, un tiktu nodrošināta cilvēku drošība;
 - 33.2. gāzes iekārtas iedarbināšanas brīdī un darbības laikā kondensāts neiespaidotu gāzes iekārtas drošību;
 - 33.3. līdz minimumam samazinātu eksplozijas risku ārējas izcelsmes ugunsgrēka gadījumā;
 - 33.4. konstrukcija nepieļautu ūdens un neparedzētu gaisa iekļūšanu gāzes tīkla pievadā;
 - 33.5. visas gāzes iekārtas sastāvdaļas, kas iestatītas vai iemontētas ražošanas procesā un kas nevar ietekmēt lietotāju vai uzstādītāju, būtu aizsargātas;
 - 33.6. gāzes iekārta turpinātu droši darboties, ja notiktu normālas haotiskas patērētās enerģijas novirzes no vidējās vērtības;

33.7. patērētās enerģijas haotiskas novirzes no vidējās vērtības, kuras nav paredzētas gāzes iekārtas normālai lietošanai, kā arī šīs enerģijas pārtraukšana vai atjaunošanās neizraisītu nedrošu situāciju;

33.8. elektroiekārtas, kas ir gāzes iekārtas sastāvdaļas, būtu konstruētas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām elektrodrošības prasībām;

33.9. zem sprieguma esošo gāzes iekārtu daļu izraisītie mehāniskie un termiskie spriegumi, kā arī ar tiem saistītās deformācijas neizraisītu nedrošu situāciju;

33.10. gāzes iekārtas drošības, regulēšanas un vadības ierīču bojājumi neizraisītu nedrošu situāciju;

33.11. gāzes iekārtas drošības un vadības ierīces būtu darba gatavībā jebkurā režīmā;

33.12. gāzes iekārtas vadības sviras un citas vadības vai iestatīšanas detaļas būtu skaidri marķētas un apgādātas ar attiecīgajām instrukcijām, lai novērstu kļūdas to izmantošanā un lai to konstrukcija nepieļautu nejaušu iedarbināšanu.

34. Konstruējot gāzes iekārtas, jānodrošina nesadegušās gāzes izplūde tā, lai, tās pareizi lietojot:

34.1. noplūdes daudzums laika vienībā nebūtu bīstams;

34.2. gāzes padeve aizdegšanās, atkārtotas aizdegšanās un liesmas izdzišanas laikā būtu ierobežota un tiktu novērsta bīstama gāzes uzkrāšanās;

34.3. lietošanai iekšējās vai slēgtās vietās paredzētās gāzes iekārtas būtu apgādātas ar speciālām ierīcēm, kas novērš bīstamu gāzes koncentrāciju attiecīgajās telpās vai vidē.

35. Gāzes iekārtas, kas nav apgādātas ar šo noteikumu 34.3.apakšpunktā minētajām ierīcēm, atļauts lietot tikai telpās, kur ir pietiekama ventilācija, lai novērstu nesadegušās gāzes bīstamu uzkrāšanos, ievērojot Latvijas klimatiskos apstākļus un attiecīgo būvnormatīvu prasības.

36. Aizdedzei gāzes iekārtās jābūt konstruētai tā, lai, tās pareizi lietojot:

36.1. būtu izlīdzināta aizdegšanās un atkārtota aizdegšanās;

36.2. būtu nodrošināta sajaukto gāzu aizdegšanās.

37. Gāzes iekārtās jānodrošina šāds degšanas process:

37.1. lai gāzes iekārtās, kuras ir samontētas saskaņā ar ražotāja instrukciju, regulāri apkalpotas un pareizi lietotas, būtu nodrošināta liesmas stabilitāte un sadegšanas produktos esošās vielas nebūtu veselībai bīstamā koncentrācijā;

37.2. lai pareizi lietotās gāzes iekārtās nebūtu nejaušas sadegšanas produktu noplūdes;

37.3. lai gāzes iekārtas, kas ir pievienotas dūmvadam sadegšanas produktu izvadišanai un izkliedei, būtu konstruētas tā, lai pasliktinātas vilkmes apstākļos būtu novērsta sadegšanas produktu noplūde blakustelpās bīstamos daudzumos;

37.4. autonomās mājāsaimniecības sildiekārtas bez dūmvada un ūdens atrsildītāji bez dūmvada nedrīkst būt cēlonis oglekļa oksīda koncentrācijai attiecīgajās telpās, lai neapdraudētu tajās esošos cilvēkus, ņemot vērā viņu prognozējamo uzturēšanās laiku attiecīgajās telpās.

38. Gāzes iekārtām jābūt konstruētām tā, lai nodrošinātu racionālu gāzes enerģijas izmantošanu, gan izmantojot sasniegto tehnoloģijas līmeni, gan ievērojot drošības nosacījumus.

39. Gāzes iekārtās jānodrošina šāda temperatūra: